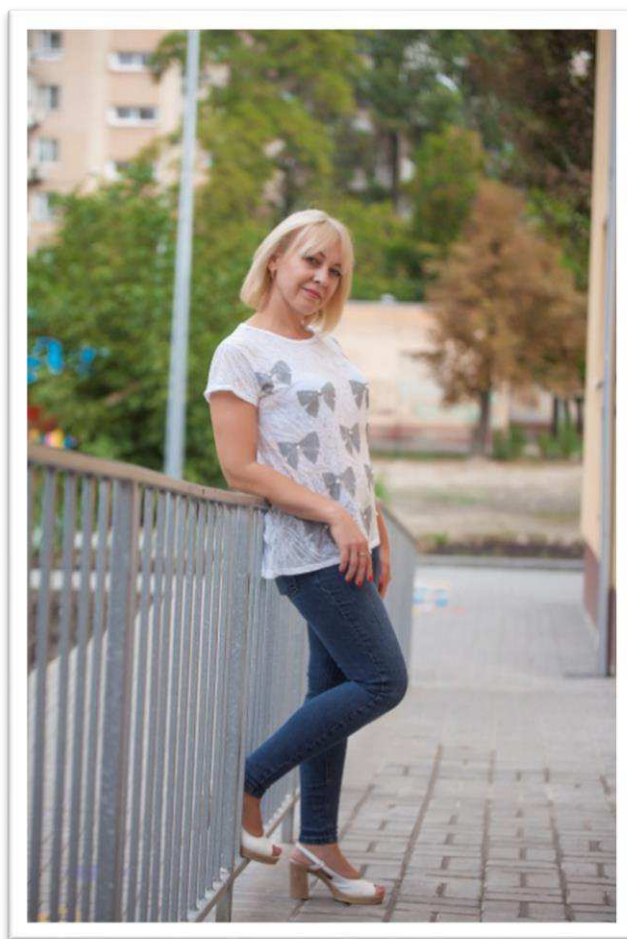

ДОСВІД РОБОТИ

**ТЕМА: «РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ
ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

**АВТОР ДОСВІДУ:
СОЛОВ'ЯН ЮЛІЯ ЛЕОНІДІВНА, ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ**

ВІЗИТНА КАРТКА АВТОРА ДОСВІДУ
Protected by PDF Anti-Copy Free
(Upgrade to Pro Version to Remove the Watermark)

ДАТА НАРОДЖЕННЯ 06 липня	
ОСВІТА Вища . Спеціальність «Спеціальна педагогіка » «Запорізький національний університет» 3 р.	
ПЕДАГОГІЧНИЙ СТАЖ 14 років	
МІСЦЕ РОБОТИ Заклад дошкільної освіти (ясла – садок) № 100 «Гармонія» Запорізької міської ради Запорізької області	
АДРЕСА 69014 м. Запоріжжя вул. Харчова 15	
ПОСАДА Вихователь - методист	
КВАЛІФІКАЦІЙНА КАТЕГОРІЯ Спеціаліст II кваліфікаційної категорії Контактний телефон (099)40-41-773 e-mail: tusiksolo@gmail.com	
ПЕДАГОГІЧНЕ КРЕДО «Люби дитину, вір у неї Знай, розумій її Бо кожна дитина – це цілий світ Освіта, повага і рівність для всіх»	

1. Постановка проблеми	4
2. Аналіз останніх досліджень	5
3. Мета і завдання	6
4. Виклад основного матеріалу	7
4.1 Технологія досвіду	7
4.2 Аналіз етапів впровадження	9
4.3 Результативність досвіду роботи	13
5. Висновки	16
6. Перспективи подальшої діяльності	17
7. Список використаних джерел	17

Посилання на додатки

Додаток 1 Парціальна програма з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку «Творча майстерня»

Додаток 2. Парціальна програма гуртка з розвитку кулінарно-творчих здібностей для дітей середнього та старшого дошкільного віку «Дитяча пекарня»

Додаток 3 Дидактичний навчально-ігровий посібник «Цікава книжка для малечі про кухонні речі»

Додаток 4 Конспекти занять із розвитку кулінарно-творчих здібностей дошкільників старшого дошкільного віку

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Protected by PDF Anti-Copy Free

Творчі здібності - далеко не новий предмет дослідження. Проблема людських здібностей викликала величезний інтерес педагогів у всі часи. Пояснюючи свою позицію з питань творчості, відомий психолог Л. Виготський зазначав, що «творчою ми називаємо таку діяльність, яка створює щось нове, однаково, чи буде це створене творчою діяльністю будь-якою річчю зовнішнього світу або побудовою розуму або почуття, яке живе та виявляється тільки в самій людині».

Дошкільне дитинство – найважливіший період у житті кожної дитини. Саме в цьому віці кожна дитина уявляє себе маленьким винахідником, з радістю і здивуванням відкриває для себе незнайомий і дивовижний навколишній світ. Одним з найбільш близьких та доступних видів роботи з дітьми у дитячому закладі є *художньо-продуктивна діяльність*, яка створює умови задля залучення дитини у власну творчість, в процесі якої створюється щось нове та дивовижно гарне [4, с. 25].

Художньо-продуктивна діяльність задовольняє гостру потребу дітей у самовиявленні і є одним із найулюбленіших занять дошкільників. Ці фактори позитивно впливають на емоційний стан, загальний психічний розвиток дитини і разом з тим ця діяльність - є засобом всебічного розвитку дитини.

Задум продуктивної діяльності втілюється за допомогою зображувальних засобів. Художньо-продуктивна діяльність дошкільників направляється комплексом мотивів, функцій та видами певних дій [5, с. 134] *Схема 1.*

Отже, феномен «дитячого продукту творення» полягає у його цінності для дитини, її батьків, фахівців у галузі дошкільної освіти.

Для дитини він є формою й засобом комунікації з іншими людьми й однолітками, її самовираженням, самоствердженням, а також своєрідною картиною світу; для батьків - це шлях до порозуміння з нею та гармонізації родинних стосунків; для фахівців з дошкільної освіти, педагогів і психологів - матеріалом для розуміння внутрішнього світу [6 с. 54].

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Необхідність створення відповідних умов для розвитку дітей дошкільного віку знайшла відображення в основних положеннях Законів України «Про освіту (уст.11 п.1. «метою дошкільної освіти визначено забезпечення ціннісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок» [4 с.89], «Про дошкільну освіту»(2001), Національній доктрині розвитку освіти (2002), Базовому компоненті дошкільної освіти [3, с.3].

Тенденція вирішення питань проблеми розвитку творчих здібностей у дітей будь-якого віку є однією з актуальних як у педагогіці, так і у психології.

Багато публікацій з цього приводу можна знайти серед праць таких науковців, як Н.Ветлугіна, Л.Богоявленська, Л.Венгер, Л.Виготський, Т.Григор'єва, В.Давидов, А.Запорожець, В.Левін, О.Лук, О.Матюшкін, В.Моляко, О.Нікіфорова, Л.Парамонова, Я.Пономарьов, Б.Теплов, Л.Шульга, П.Якобсон.

На думку педагога Л. Шульги, малювання – благодатна діяльність для виховання почуттів. Передусім тому, що майже всі діти люблять малювати. А ще тому, що це продуктивна діяльність, яка дає дитині змогу відтворити на аркуші паперу світ своїх почуттів і думок. Ось чому головним завданням організації образотворчої діяльності Л. Шульга вважає виховання естетичних почуттів, розвиток творчих здібностей, а допоміжним – навчання технічним прийомам [11, с.48].

Як відомо, ще В.Сухомлинський писав, що особистість дитини – це скоріше результат її саморозвитку, ніж регульованого розвитку, а психологічним механізмом реалізації такого саморозвитку є поєднання впливу дорослого і само активності дитини з переважанням останньої. Саме таку взаємодію він називав гуманістичною [10, с.234].

Як влучно зазначає Л.Виготський, творчість є постійним супутником дитячого розвитку, результатом якої стає ініціативність і самостійність мислення, здатність до самовираження у акті творчої діяльності. Він зауважує, що «найвищий вияв творчості і досі доступний лише небагатьом обраним геніям людства, але в буденному житті творчість є необхідною умовою існування, і все, що виходить за межі рутини і в ньому міститься щось нове, зобов'язане своїм походженням творчому процесу людини»

Спираючись на сучасну науку про творчість, ми поставили за мету адаптувати сучасні підходи до визначення творчої особистості та її структури до моделі творчої особистості і структури творчих можливостей учня. Означена модель повинна відображати творчі якості особистості, що мають провідне значення для творчої діяльності людини і на розвиток яких у традиційному освітньо - виховному процесі звертається недостатня увага [8, с. 78].

Отже, розвиток творчих здібностей дитини – це відносно самостійна та динамічна система окремих особистісних якостей, що у поєднанні між собою утворюють інтегровану якість, що формується та проявляється у творчій діяльності і забезпечує розвивальну взаємодію особистості з навколишнім середовищем у процесі проблемно-пошукової діяльності. Чим різноманітніше будуть умови, в яких організовано художньо-практичну

діяльність, зміст, форми, принципи, методи і прийоми роботи з дітьми, а також матеріали, з якими вони діють, які наслідки це відобразило на розвиток творчих здібностей дошкільників.

(Upgrade to Pro Version to Remove the Watermark)

Потреба усунення згаданих недоліків і суперечностей, актуальність, науково-теоретична та практична значущість проблеми розвитку творчих здібностей дошкільників зумовили вибір проблеми даного дослідження.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Теоретичний аналіз наукових досліджень проблеми розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності показав, що проблема розвитку творчих здібностей має комплексний характер і потребує практичного розроблення, що зумовило вибір теми проблеми даного досвіду: «Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності».

Мета педагогічного досвіду: на основі аналізу науково-практичних джерел теоретично обґрунтувати та розробити багатовекторну, функціональну систему роботи з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі гуртків та самостійної художньої діяльності.

Об'єкт дослідження: процес розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку в процесі художньо-продуктивної діяльності.

Предмет дослідження: багатовекторна, функціональна система роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі гуртків та активної ігрової і художньої діяльності.

Завдання дослідження:

- з'ясувати стан проблеми у філософській і психолого-педагогічній літературі та уточнити сутність поняття «творчі здібності дитини дошкільного віку»;
- розробити парціальну програму гуртка з розвитку кулінарно-творчих здібностей для дітей середнього та старшого дошкільного віку «Дитяча пекарня»;
- розробити парціальну програму з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку «Творча майстерня»;
- розробити дидактичний навчально-ігровий посібник «Цікаві речі для малечі про кухонні речі»
- визначити й обґрунтувати педагогічні умови ефективного впровадження системи розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку;
- експериментально перевірити ефективність системи розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі гуртків та активної ігрової і художньої діяльності.

Для досягнення мети та реалізації завдань дослідження використовувались такі методи:

- **Теоретичні:** вивчення психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми.
- **Емпіричні** - спостереження, бесіда, педагогічний експеримент-для перевірки ефективності розробленої багатовекторної, функціональної системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі гуртків та активної ігрової і художньої діяльності.
- **Статистичні** - статистична обробка результатів дослідження експериментальної роботи для оцінювання достовірності отриманих результатів.

Гіпотеза дослідження: розвиток творчих здібностей у дітей дошкільного віку у процесі художньо-продуктивної діяльності буде ефективним за таких умов:

- Розробка та впровадження відповідної системи роботи щодо розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності.
- Розробка програмно-методичного забезпечення з урахуванням сприятливих умов щодо розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

***Основна педагогічна ідея досвіду** зумовлена необхідністю забезпечення умов для підвищення якості дошкільної освіти шляхом прямого розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку і полягає в теоретичному обґрунтуванні, та створенні системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі еуртеків та активної ігрової і художньої діяльності.*

4. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

В досвіді розглядаються практичні аспекти впровадження сучасних підходів щодо розвитку творчого потенціалу дошкільників, (розвиток творчих, художньо-продуктивних та кулінарно-творчих здібностей) в освітній процес в умовах ДНЗ, пропонується результативна багатовекторна система освітньої роботи з дітьми дошкільного віку завдяки різноманітним видам художньої діяльності, в яких дитина активно отримує різні за характером і змістом уміння і навички, за допомогою яких розширюється її здатність до самовираження.

Зміст розроблених парціальних програм (Додатки 1,2), надасть змогу засвоїти дітьми певного обсягу знань, умінь і навичок для сформованості в них культури здорового харчування та розвитку кулінарно-творчих здібностей, ознайомити з новими знаннями про пекарську справу, продуктивна діяльність із тістом, дизайнерську діяльність із оздоблення пекарського виробу; створити оптимальні умови для системи роботи всебічного повноцінного розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку нетрадиційними засобами образотворчого мистецтва, спрямованої на розвиток у них нестандартного мислення, емоційно - чуттєвого сприйняття навколишнього світу, формування естетичного ставлення, художніх здібностей з використання нетрадиційних матеріалів і технік, відповідних віковим можливостям та вимогам сучасного суспільства.

Використання в роботі з розвитку творчих здібностей дидактичного навчально-ігрового посібника (Додаток 3), дозволить урізноманітнити заняття цікавими іграми, пізнавальними завданнями та наділити корисним досвідом набутих знань та вмінь дошкільників.

Вищезазначена система з розвитку творчих здібностей дошкільників надасть змогу створити додаткові можливості для реалізації особистісно-орієнтованого підходу, успішного розвитку природних задатків дітей, їхнього саморозвитку; сприятиме реалізації творчого потенціалу не тільки вихованців, а й педагогів закладу.

4.1 Технологія досвіду

Художньо-продуктивна діяльність складає своєрідний інформаційно-дієвий простір дитини, з якого вона отримує інформацію і в процесі предметно-практичної діяльності переробляє в знання та уявлення про світ, поступово формуючись як культурна особистість. Саме тому вона займає особливе місце в розвитку творчих здібностей особистості дошкільника [12,с.234].

Мета і завдання педагогічного досвіду дозволили розробити слідуєчи етапи роботи:

- діагностичний;
- організаційно-прогностичний;
- пошуково- практичний;
- контрольно-діагностичний;
- формувально-узагальнюючий.

Етапи роботи над досвідом «Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності»

Етапи роботи	Завдання	Методи та форми роботи	Матеріали досвіду
1.Діагностичний Вересень - жовтень 2017р.	1.Теоретичне та практичне осмислення положення справ щодо результативності роботи закладу з творчих здібностей дошкільників.	1.Зняття оцінки соціальної компетентності. 2.Використання методу аналізу продуктів діяльності.	1.Рівень сформованості та обізнаності педагогів щодо розвитку творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності. 2.Результати діагностичного обстеження дошкільників.
2.Організаційно-прогностичний Листопад 2017р.	1.Систематизація наукових досліджень і перспективної педагогічної практики з теми досвіду.	Загальнонауковий метод – аналіз педагогічної, психологічної та методичної літератури.	1.Теоретичне обґрунтування проблеми розвитку творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності.
3.Пошуково-практичний Грудень 2017 – Грудень 2018	1.Розробка та експериментальна перевірка методичного та інформаційно-ресурсного забезпечення технології.	1.Емпіричний метод дослідження. 2.Моделювання. 3.Педагогічний експеримент	1.Додаток1. Парціальна програма гуртка з розвитку кулінарно-творчих здібностей дошкільників «Дитяча пекарня» 2.Додаток2. Парціальна програма з розвитку творчих здібностей дошкільників «Творча майстерня» 3.Додаток3. Дидактичний навчально-ігровий посібник «Цікава книжка для малечі про кухонні речі». 4.Розробка цікавої ігroteки для малят 5.Розробка добірки конспектів занять з розвитку творчих здібностей засобами художньо-продуктивної діяльності.
4.Контрольно-діагностичний Січень 2019	Здійснити експериментальну перевірку результативності матеріалів досвіду	1.Діагностичний 2.Автентичний 3.Статистичний	Результати діагностичного обстеження дітей з розвитку творчих здібностей засобами художньо-продуктивної діяльності
5.Формувально-узагальнювальний Лютий – березень 2019	Здійснити редакційне оформлення досвіду	Узагальнювальний – оформлення матеріалів досвіду за умов відповідних коректив	Передовий педагогічний досвід «Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності»

4.2 Аналіз етапів впровадження досвіду роботи

Діагностичний етап

З метою якісного діагностичного обстеження стану проблеми нами було визначено критерії та показники розвитку творчих здібностей дошкільників: (за Шульгою Л.М.)

- *сенсорно-естетичний* (глибина і яскравість емоційно-естетичної реакції; цілісність чуттєво-художнього сприйняття; здатність до «входження» в образ);
- *когнітивний* (вміння розуміти, описувати, порівнювати різноманітні асоціативні зв'язки; довільність уваги; багатий запас знань про навколишній світ; вміння продукувати оригінальні ідеї та рішення);
- *діяльнісно-естетичний* (інтерес до образотворчої діяльності; здатність до самостійного створення художніх образів).

За названими критеріями було визначено умовні рівні розвитку творчих здібностей:

- *репродуктивний* («стабільний рівень», способи чи елементи, що однаковою мірою характерні для всіх малюнків, поробок);
- *репродуктивно-творчий* («показники перспективи розвитку», тобто складові художньо-творчого потенціалу, частота та вияви яких зростають і мають стабільність) [9, с 50];
- *творчий* – («рівень, що позначає рубіжний, ключовий момент» розвитку і виявлення художньо-творчого потенціалу).

При відборі критеріїв оцінювання рівня розвитку творчих здібностей наших вихованців ми спиралися на висновки науковців щодо змістовної сторони проявів творчих здібностей, які у дітей дошкільного віку проявляються в трьох взаємозалежних компонентах:

- мотиваційно-пізнавальному;
- емоційно-ціннісному;
- діяльнісно - творчому.

Використані методики

- ігрова методика Кравцової О.Є. «Де чие місце?»;
- методика «Матриці Равена» (дитячий варіант);
- методика «Завершення фігури» Е.П. Торренса. [1, с. 78].

Проведена педагогічна діагностика показала, що серед 30 дітей старшого та середнього дошкільного віку лише 5 (16%) мають умовний рівень, який відповідає творчому, 7(24%) дітей відповідають репродуктивно-творчому рівню. Ці діти проявили вміння до творчого наслідування: вносили елементи новизни при виконанні роботи, проявляючи здатність до самодіяльності. Остання кількість дітей (18 дітей – 60%) що взяла участь у дослідженні, виявили тільки вміння репродукувати готовий спосіб дії, повторюючи його за дорослим задля досягнення бажаного результату.

Таким чином на діагностичному етапі була виявлена потреба в визначенні та реалізації в нашому закладі ефективних шляхів розвитку творчого потенціалу вихованців та розроблення функціональної багатовекторної системи.

Організаційно-прогностичний етап.

Проаналізувавши педагогічну літературу, ми дійшли до висновку, що, за висновками дослідників, художньо-творча самореалізація – це фактично єдиний вид самореалізації, доступний дітям дошкільного віку. Прогнозовані пошуки передбачали ознайомлення дітей зі способами художньо-творчого відображення світу: знайомство з різноманітними нестандартними матеріалами; експериментування з природними матеріалами (барвники, мука, насіння тощо), усвідомлення способів перетворення зображення за допомогою різних підручних матеріалів (текстиль, нитки, тісто, папір, пластилін).

Спланована система роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності, який передбачає проведення гурткових занять, художньо-естетичний розвиток у повсякденній діяльності, що дозволяє дитині активно отримувати різні за характером і змістом уміння і навички, розширює її можливості у самовираженні.

Таким чином, результатом другого прогностичного етапу стало теоретичне осмислення та окреслення шляхів вирішення проблеми щодо оптимізації роботи в закладі з розвитку творчого потенціалу дошкільників; теоретична підготовка педагогів до вирішення проблеми; підготовка до розробки методичного та інформаційно-ресурсного забезпечення.

Пошуково-практичний етап

Зважаючи на певні умови та активну участь у вивченні, впровадженні новітніх та нестандартних підходів щодо розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку - була сформована модель системи роботи закладу з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності (Схема 2).

Відвідування обласних заходів, майстер-класів, засідань творчої групи, під час яких педагоги набули творчого досвіду та практичних навичок з художньо-продуктивної діяльності, окреслило подальші напрямки системи роботи нашого закладу:

- **Образотворчий** (цілісність продуктивної творчості шляхом використання різноманітних нетрадиційних матеріалів та технік).
- **Кулінарно-творчий** (інтеграції кулінарної та образотворчої діяльності в гуртковій роботі).

Схема 2. Модель системи роботи ЗДО №100 з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності.

Розроблене тематично-календарне планування занять гуртка «Творча майстерня» містить у собі ресурси задля повноцінного та творчого проведення занять, та формує відповідне поліхудожнє середовище багатовекторної системи роботи гуртка «Творча майстерня» (Таблиця 2).

Таблиця 2.

Поліхудожнє середовище, в якому діти можуть творити, згуртувати «Творча майстерня»

(Upgrade to Pro Version to Remove the Watermark)

Векторний напрямок	Зміст	Використання нетрадиційних технік та матеріалів
 Різнокольоровий вектор «Майстерня краси»	 Використання різновидів малювання. Формування особистісної ідентичності як під час сприймання творів застосовуючи певні техніки та прийоми, так і в процесі творчості; розвиток спостережливості, уміння бачити характерні просторові та естетичні ознаки об'єктів в довкіллі.	<i>Техніки</i> Паспарту; фротаж; монотопія, ляпкографія, тампонування, мильний живопис, малювання воском, малювання сіллю; малювання брызками, малювання відбитками, роздмухування, повітряні фарби. <i>Матеріали:</i> ватні кульки, ватні палички, плівка, одноразовий посуд, коктейльні трубочки.
 Паперовий вектор «Паперові дива»	Використання різновидів аплікації, конструювання, (формування вмінь орієнтуватись у різновиді паперового матеріалу, його властивостях під час конструювання різноманітних об'ємних образів аплікаційної роботи; створювати ритмічні візерунки та композиційну аплікацію, використовуючи різні техніки роботи з папером.	Оригамі «3D», гофре; скручені серветки, квілінг. Техніка художнього вирізання візерунків з паперу «силуетна витинанка»
 Пластичний вектор «Вмілі рученята»	Засвоєння дітьми способів трансформації природних форм у композиційні мотиви, видів декору, способів прикрашання предметів та форм: інкрустуванням наліплюванням.	<i>Техніки</i> пластелінографія, тісто пластика, холодний фарфор, джгут. Робота з пластичним матеріалом-штучний сніг. <i>Матеріал:</i> солоне та ароматне тісто, гіпс.
 Текстильний вектор «Фабрика тканин»	Сприяння набуттю вмінь з огляду на власні переваги та здібності самостійно комбінувати різні матеріали: тканина, стрічки, нитки, пряжа, для створення певних предметів вжитку, декорування та оздоблення виробів.	Аплікація з текстилю - клаптева аплікація, намотування ниток в різних напрямках, виготовлення ляльки-мотанки; техніки плетіння з резинок та шовкових стрічок.

Спираючись на досвід роботи європейських закладів дошкільної освіти та створені відповідні умови, стало творчим поштовхом до розробки освітнього проекту «Малюки на кухні», метою якого було успішна адаптація дитини до навколишнього середовища через

певні соціальні вміння та практичні навички користування сучасною кухонною технікою, приготування кулінарних страв, формування активних уподобань в різних видах побутової діяльності, розвитку творчих здібностей дошкільників.

Результатом впровадження освітнього проекту «Малюки на кухні», стало розробка парціальної програми гуртка з розвитку кулінарно-творчих здібностей дошкільників «Дитяча пекарня» та дидактичного навчального посібника **«Цікава книжка для малечі про кухонні речі»**. Метою парціальної програми гуртка «Дитяча пекарня» передбачено формування у дошкільників елементів основ культури здорового харчування, активної безпечної поведінки в кулінарній діяльності, готовності допомагати дорослому створювати пекарські вироби та виявляти художньо-кулінарну творчість.

Методичним посібником щодо реалізації програми «Дитяча пекарня» став розроблений лепбук **«Цікава книжка для малечі - про кухонні речі»** (Додаток 3), який розкриває актуальність застосування практичного методу навчання – методу візуалізації, як в роботі з дітьми з особливим освітніми потребами, так і з дітьми загального розвитку. Дидактично навчально-ігровий посібник містить великий обсяг ігрового та практичного матеріалу, який може використовуватись в організації індивідуальної роботи та самостійної ігрової діяльності, надасть можливості кожній дитині активно діяти і сприятиме успішній реалізації освітніх завдань.

Таким чином, розроблене методичне забезпечення з розвитку творчих здібностей дітей у художньо-продуктивній діяльності на заняттях гурта та у повсякденній діяльності дітей дошкільного віку, спрямовано на набуття в них когнітивного досвіду, емоційно-чуттєвого сприйняття навколишнього світу, формування естетичного ставлення до його об'єктів і забезпечує художньо-творче самовираження кожної дитини.

Упродовж контрольно-діагностичного етапу дослідження здійснено аналіз результатів системного впровадження художньо-продуктивної діяльності в освітній процес ДНЗ №100 за допомогою пакету діагностичних методик. Достовірність результатів була забезпечена коректним використанням методик, якісною обробкою отриманих діагностичних даних, систематичним порівняльним аналізом виявленого рівня особистісних досягнень вихованців з розвитку творчих здібностей в контрольних та експериментальних групах.

За результатами обстеження дітей проводився спільно з методистом аналіз результатів обстеження. Результати педагогічної діагностики порівнювалися тільки з власними досягненнями дитини впродовж 2017 року (вересень), 2019 року (січень). На основі кількісного та якісного аналізу результатів діагностичного дослідження здійснювалося оцінювання результатів роботи на основі вироблених критеріїв.

Для ознайомлення батьків та колег з роботою, спрямованою на розвиток творчості дітей, були створені відеоролики: «Маленькі кухарі»; «Диво-майстерня», які можна використати на батьківських зборах, на «День відчинених дверей» в ДНЗ, на конкурсі педагогічної майстерності.

На даному етапі роботи проведено повторне анкетування педагогів з виявлення рівня компетентності педагогів щодо впровадження в освітній процес нетрадиційних технік малювання. В анкетуванні взяло участь 10 педагогів, що склало – 100% від усього колективу. Цього разу педагоги показали (80%) готовність щодо використання нетрадиційних матеріалів та нетрадиційних технік в художньо-продуктивну діяльність із дітьми.

Таким чином, за результатами роботи впродовж контрольно-діагностичного етапу ми мали можливість дійти до висновку про досягнення належного рівня роботи з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами нетрадиційних технік художньо-продуктивної діяльності. Проведене дослідження підтвердило прогноз щодо ефективності системного та цілеспрямованого впровадження нетрадиційних технік та матеріалів в освітній процес.

Формувально - узагальнюючий етап.

Упродовж року педагогічне дослідження проводилися в рамках оновленої системи освітнього процесу щодо розвитку творчих здібностей дітей засобами художньо-продуктивної діяльності на основі результатів діагностичних досліджень.

Мета діяльності була наступною:

- системний підсумковий аналіз результатів роботи;
- узагальнення ППД з метою розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності.

Результати роботи було презентовано на районному, обласному та всеукраїнському рівнях.

На районному рівні в 2017 році, проведено заняття з розвитку кулінарно-творчих здібностей дошкільників: «Жайворонків випікаємо – весну зустрічаємо»; «Українські народні страви» (Додаток 4), під час яких діти перетворилися на справжніх кухарів, ліпили з тіста печиво та різноманітні смаколики, оздоблювали її смачними прикрасами і випікали.

У 2018 році під час роботи III-го засідання обласної творчої групи з проблеми «Використання синтезу мистецтв у художньо-творчому розвитку дошкільників» для вихователів – методистів, вихователів, музичних керівників, керівників гуртків і студій на базі закладу проведено майстер-клас із виготовлення сувеніру в техніці холодного фарфору на тему «Тварини Африки».

У 2018 році на базі закладу відбувся обласний науково-практичний семінар із теми: «Шляхи удосконалення розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва», проведено інтегроване заняття з освітніх ліній БКДО «Дитина в соціумі», «Дитина в світі культури» на тему «Творча майстерня» з розвитку кулінарно-творчих здібностей, під час якого діти робили писанки з тіста за допомогою фігурних форм, оздоблювали їх та випікали (Додаток 4).

На всеукраїнському рівні результати роботи презентовано у 2018 році під час Літньої школи для дорослих, проведено майстер-клас з техніки холодного фарфору «Як фарфор дарує радість».

4.3 Результативність досвіду роботи

З метою вивчення результативності педагогічного досвіду щодо розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку проведено діагностичне обстеження, в якому взяли участь вихованці ДНЗ №100 5-го та 6-го років життя.

Обстеження проводилось упродовж 2017-2019 років:

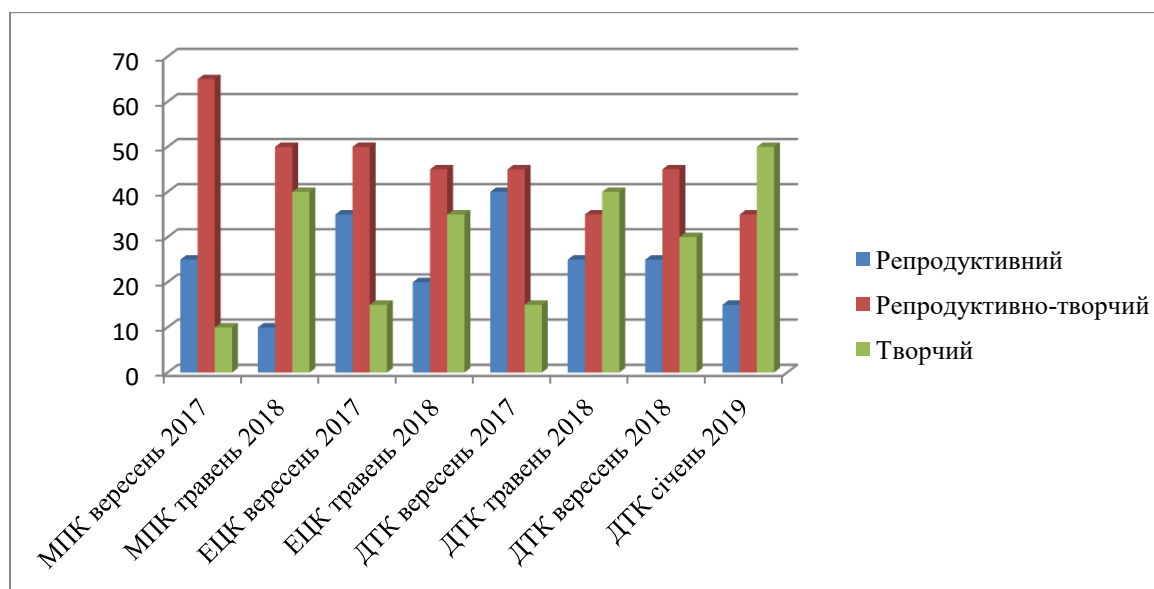
- 1-ий рік (2017-2018 н.р.) – перший рік впровадження системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей засобами художньо-продуктивної діяльності. Обстеження було проведено два рази на рік (вересень, травень) за ігровою методикою Кравцової О.Є. «Де чие місце?», (здатність до «входження» в образ, рівня сформованості у дитини творчої уяви; здатності до експериментування)
- 2-ий рік (2018-2019 н.р.) – другий рік впровадження системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей засобами художньо-продуктивної діяльності. Обстеження було проведено також два рази на рік (вересень, січень), але вже за діагностичними методиками «Матриці Равена» (дитячий варіант); «Завершення фігури» Е.П. Торренса, спрямованих на визначення рівня встановлювання асоціативних зв'язків, спеціальних якостей, умінь та і навичок, здатність до самостійного створення певних продуктів художньої діяльності.

**Результати діагностичного дослідження рівня сформованості
творчих здібностей дітей дошкільного віку експериментальної групи №4 «Розумнички»
період вересень 2017 – травень 2019 навчальний рік**

Показники	Мотиваційно-пізнавальний компонент (МПК)		Емоційно-ціннісний Компонент (ЕЦК)		Діяльнісно-творчий компонент (ДТК)			
Рівні	Вересень 2017	Травень 2018	Вересень 2017	Травень 2018	Вересень 2017	Травень 2018	Вересень 2018	Травень 2019
репродуктивний	5 (25%)	2(10%)	7(35%)	4(20%)	8(40%)	5(25%)	5(25%)	3(15%)
репродуктивно-творчий	13 (65%)	10(50%)	10(50%)	9(45%)	9(45%)	7(35%)	9(45%)	7(35%)
творчий	2(10%)	8(40%)	3(15%)	7(35%)	3(15%)	8(40%)	6(30%)	10(50%)

Умовні позначки К – кількість; % - відсоток

Узагальнені рівні сформованості

Результати проведеного дослідження з використання вищевикладених методик дозволили проаналізувати результативність роботи з впровадження системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності в умовах нашого закладу. За результатами дослідження були отримані показники, які підтвердили ефективність проведення роботи.

Діагностичного обстеження мотиваційно-пізнавального компоненту за визначеними критеріями (вересень - травень 2018 рік), вказують на певну динаміку щодо сформованості творчих здібностей дітей. Зацікавленість дітей художньо-творчою діяльністю, підвищення певного ступеня прагнення до участі в різних видах художньо-творчої діяльності вказує на збільшення відсотку дітей (вересень 10% - травень 40%) відповідно до визначених критеріїв та показників розвитку творчих здібностей дошкільників.

Позитивна динаміка також простежується під час діагностичного обстеження з емоційно-ціннісного компоненту. Аналіз показників діагностичного обстеження емоційно-ціннісного компоненту, показав збільшення динаміки протягом навчального року. Значних перспектив діти досягли відповідно показника творчого рівня: вересень 3(15%) - травень 7(35%). Показниками даного критерію в дошкільному віці вважається: яскравість емоційної реакції

Діяльнісно-творчий компонент, за визначенням науки, висвітлює рівень засвоєння та застосування дітьми набутих умінь та навичок в різних видах образотворчої діяльності. Показниками цього критерію є: ступінь творчих проявів в різних видах художньо-продуктивної діяльності, здатність до відходження від запропонованого зразка чи стереотипів при виконанні роботи.

Показники репродуктивно-творчого рівня зменшились на 10%, (вересень 45% - січень 35%), за рахунок збільшення показників творчого рівня. Показники творчого розвитку. (вересень 30% - січень 50%), значно збільшились та відобразились у певній "оригінальності" - найважливішого показника креативності. Ступінь оригінальності свідчить про самобутність, нешаблонність, особливість творчого мислення дитини і її вираженої несхожості

5. **Висновки**

У перспективному педагогічному досвіді здійснено теоретичне та практичне узагальнення проблеми розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності. Результати проведеного дослідження засвідчили досягнення мети, розв'язання поставлених завдань, що уможливило наступні висновки:

На основі аналізу педагогічних і педагогічних джерел з'ясовано стан досліджуваної проблеми та з'ясовано сутність поняття «творчі здібності дітей дошкільного віку» засобами художньо-продуктивної діяльності. Означені здібності трактуються як властивість, яка завдяки віковим особливостям – здатності до почуттєвого сприйняття, емоційної чуйності, співпереживання, фантазування, образного і асоціативного мислення, – є підґрунтям для творчої самореалізації в різних видах художньої діяльності.

Визначено та проаналізовано види художньо-продуктивної діяльності з використанням нетрадиційних матеріалів та нетрадиційних технік, які спрямовані на створення певного продукту, вимагають оволодіння особливими способами дій і здійснюють специфічний вплив на психічний розвиток дітей.

Створено багатовекторну, функціональну систему роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності під час проведення мережі гуртків та активної ігрової і художньої діяльності.

Розроблено парціальні програми:

- з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку «Творча майстерня» для організації гурткової роботи за різними напрямками художньої діяльності дітей середнього та старшого дошкільного віку: *різнокольоровий вектор* «Майстерня краси»; *паперовий вектор* «Паперові дива»; *пластичний вектор* «Вмілі рученята»; *текстильний вектор* «Фабрика тканин»;
- з розвитку кулінарно-творчих здібностей «Дитяча пекарня» для дітей середнього та старшого дошкільного віку, спрямовану на формування елементарних основ культури здорового харчування активної безпечної поведінки в кулінарній діяльності, готовність допомагати дорослому створювати пекарські вироби та виявляти кулінарно-художню творчість.

Розроблено навчально-методичний комплекс:

- дидактичний навчально-ігровий посібник «Цікава книжка для малечі про кухонні речі»;
- конспекти занять із розвитку кулінарно-творчих здібностей дошкільників старшого дошкільного віку.

Експериментально перевірено ефективність багатовекторної, функціональної системи роботи з розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності на заняттях гуртка та під час самостійної художньо-продуктивної діяльності. Результати експериментального дослідження засвідчили позитивну динаміку показників творчого розвитку дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності, які дозволяють стверджувати про доцільність впровадження багатовекторної системи роботи з використання нетрадиційних матеріалів і технік під час мережі занять гуртків та художньо-естетичного розвитку дошкільників.

Проаналізувавши зміни, що відбулися в розподілах дошкільників старшого та середнього дошкільного віку за рівнями розвитку творчих здібностей після практичного етапу дослідження, маємо підстави стверджувати, що впроваджений нами досвід роботи у практику закладу є ефективним.

Для підвищення професіоналізму педагогів закладу щодо розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку під час проведення занять гуртків розроблено методичні рекомендації, в яких розкрито особливості образотворчої та художньо-продуктивної діяльності дітей молодшого, середнього, старшого дошкільного віку.

6. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З метою пропаганди та поширення досвіду роботи ЗДО з формування творчих здібностей у дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності до перспектив подальшого розвитку проблеми відносимо:

- проведення майстер-класів із використанням різних художньо-продуктивних технік;
- організацію семінарів конференцій міського та обласного рівня на базі ДНЗ;
- проведення міських методичних об'єднань, семінарів для завідувачів, методистів, музичних керівників, керівників гуртків;
- виступи на міських конференціях, колегіях, засіданнях науково-методичної ради.

З метою ознайомлення батьків з напрямками педагогічного пошуку для узгодження дій ДНЗ і сім'ї з питань формування творчих здібностей у дітей дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності:

Проведення спільних заходів із батьками (, конференцій:

- загальні батьківські збори «Сьогодні – дошкільник, а завтра – школяр»;
- конференція «Таланти дитини – родзинки творчої майстерності»;
- майстер-класи для дошкільників та батьків з розвитку кулінарно-творчих здібностей «Разом творимо красу навколо».

З метою поширення та висвітлення набутого досвіду:

- співпраця зі ЗМІ (міське телебачення);
- участь у ТОП – 10 (інформаційний освітній ресурс «Освіта. ua»)
- участь у конкурсах професійної майстерності;
- публікації в засобах масової інформації;
- майстер-класи для слухачів курсів підвищення кваліфікації на базі—КЗ «ЗОППО» ЗОР

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук О. В. Методи діагностичного дослідження розвитку творчих здібностей старших дошкільників [Текст] / О. В. Андрощук // Науковий журнал «Молодий вчений», №1 (41). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 350 с. – С. 219–225.

2. Андрощук О. В. Вікові особливості розвитку творчих здібностей старших дошкільників / О. В. Андрощук. // Матеріали XXIV Всеукраїнської науково практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 24. – 141 с. – С. 72–76.

3. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

4. Гагаріна Н.П., Олійник Н.Є. Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності: [навчально-методичний посібник] / Н.П. Гагаріна, Н.Є. Олійник. – Кропивницький: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 72 с..

5. Григор'єва Г.Г. Розвиток дошкільника в образотворчій діяльності. - М., 2000.

6. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: монографія / Богущ А.М., Гавриш Н.В. та ін. — Луганськ: Альмаматер, 2006. – 368 с.

7. Комарова Т. Образотворча діяльність дітей в дитячому садку. - М., 2006.

8. Крутий К.Л. Додаткова комплексна освітня програма «Дитина в дошкільні роки» (рекомендовано МОП України, лист №1/ГІ-16/60 від 06. 11. 2015 р., ТОВ «ЛПКС» ЛТД. 2006. –100 с.: іл. – Бібліог.: с.99. – (Бібліотека вихователя дошкільного начального закладу). ISBN 966-8758-38-2

9. Кульчицька О. Дієвостіка рівня розвитку творчих здібностей /. - Обдарована дитина. - 2007. с. 42-44

10. Ликова І.О. Програма дошкільного виховання, навчання й розвитку дітей 2-6 років «Кольорові долоньки». – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 128с.

11. Мелік-Пашаєв А., Носов С.Я 3. Сходінки творчості. - М., 1987.

12. Шульга Л.М «Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання»//Національна академія педагогічних наук України. Інститут проблем виховання//Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук// УКД 37.015.31.016:74 (0

Посилання на сайт КЗ «ЗОППО»ЗОР

1. Літня школа для дорослих 2018. Проведення майстер-класу «Як фарфор дарує радість »(техніка холодного фарфору) <https://shkolakdo.jimdo.com>

2. Обласна творча група з проблеми «Використання синтезу мистецтв у художньо-творчому розвитку дошкільників» <https://detyart.jimdo.com/образование/творча-група-2018-2019/гармонія>

3. Шляхи удосконалення розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва: методичний аспект <https://detyart.jimdo.com/образование/семинари>

4. Літня школа для дорослих 2019. Проведення майстер-класу «Креативні ідеї маленьких пекарів» <https://drive.google.com/file/d/1KIU-UP4FpOg0EKEBX0nS-GiA-9UVloPa/view?usp=sharing>

13. V Міжнародна науково-практична конференція «Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи» Тези «Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами художньо-продуктивної діяльності». <https://ele.zp.ua/sites/conference2019>

Protected by PDF Anti-Copy Free
(Upgrade to Pro Version to Remove the Watermark)

